

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. CXXXIII. Jus Naturale, Gentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

res fuerint, non habentur pro unâ personâ, sed quisque suam portionem capit.

VI.

Quoties Collega sive conjunctus decedit, toties ejus collegæ accrescit portio, & quidem cum onere, quia hic Collega reverâ augmentum percipit, ob quod commodum onus quoque subire debet.

VII.

Quoties decedit disjunctus, toties accrescit omnibus, & quidem sine onere, quia ita par est omnium conditio, & dum disjunctum reliquit, videtur voluisse ut unusquisque suum onus, non alienum agnosceret.

E. g. si dixerit Testator: Mevio lego fundum Tusculanum, si Cajo decem solverit; Sempronio lego fundum Tusculanum. Sic Mevii deficiens portio accrescit Sempronio sine onere.

Limita, ut procedat in Legatis: heredibus enim indistinctè accrescit cum onere l. ult. §. 10. vers. in his. C. de caduc. tollend.

CAP. CXXXIII.

Jus Naturale, Gentium.

Axioma 1.

Quodcumque convenit naturæ hominis rationali & sociali, i. e. ad conservandam societatem humanam necessariò facit, illud est Juris Naturæ; hoc enim in definitione Juris Naturæ tanquam essentialè supponitur à Grotio de Jur. Bell. & Pac. L. 1. c. 1. §. 3. & 12. Pufendorff. de Jur. Nat. & Gent. Lib. 2. Cap. 3. §. 15. & 20. hinc nullus actus indifferens, h. e. qui agi & omitti potest, est juris naturæ.

Exempla sunt in homicidio, furto, violatione pacti &c.

II.

In quæcumque non cadit dictamen rectæ rationis, in illum non cadit obligatio juris naturæ; hinc bruta ejus sunt incapacia, quorum instinctum naturalem, quatenus simplicem speciem aliquam habet justitiæ & æquitatis, Imperator Justinianus Jus naturale vocat, quia bruta videntur ideam rationis habere. pr. Inst. de J. Nat. G. & Civ.

III.

Quoties duo præcepta Juris Naturæ in eodem casu vel facto concurrunt, & utrumque servari nequit, toties levius credit fortiori. Conf. l. minime 35. ff. de Religios.

IV.

Quodcumque recta ratio simpliciter inculcat citra respectum ad necessitatem humanam, illud naturale est.

Ratio: quia illud justum est sui naturâ sine ullâ argumentatione vel demonstratione, non verò demum ex causâ aliquâ vel alterius rei comparatione. Exempla sunt in §. 2. Inst. de J. N. G. & Civ.

V.

Jus naturale est immutabile. §. pen. & ibi Boccer. in Comment. Inst. d. J. N. G. & C. l. 2. §. fin. ff.

de Usufr. ear. rer. quæ usu consum. §. ult. Inst. de legit. agnat. tutel. ratio, quia & ejus causâ h. e. natura & naturalis ratio est immutabilis, mutari ergo in totum multo minus tolli potest. l. 8. ff. de cap. minus. arg. l. 6. C. de servit. & aqu. Exempli causâ, defensio sui corporis est juris naturalis: à nullo itaque Principe nullaque constitutione abrogari, nec ulla Senatus auctoritas interdicere aut tollere potest. Angel. de Clavas. in casib. conscient. verb. defensio. num. 1. Unde & jus hoc naturale indispensabile vocatur. c. 1. & seq. distinct. 13. Beld. 1. polit. cap. 2. num. 38. adeo ut ne ejus pars quidem tolli possit, quod dispensare vocant quidam, Gratian. in pr. dist. 5. & in fin. dist. 6. utrobique. gl. & in cap. cum tanto. verb. naturali. de consuet. quia totum est immutabile. d. l. 8. f. de cap. dimin. Petr. Ravenn. de consuet. sect. 3. n. 9. & nihil aliud est quam recta ratio & fundamentum virtutum: quicquid igitur fit contra illud, vitiosum est & contra rectam rationem, quia si unum contrariorum est bonum, alterum relinquitur esse malum. c. hospitium. distinct. 32. quod vero tale est, nulla ratione defendi vel subsistere potest. Myns. 5. obs. 97. vid. Arnis. lib. 2. de Majest. cap. 3. num. 10.

Amplia, quod etiam in jure divino hæc immutabilitas locum inveniat. Etiam si enim Princeps & consuetudo sepius illud ex causâ, quotiescunque ratio naturalis veluti propter publicam utilitatem limitare & distinguere possit, ut post Abb. & alios refert Curt. in fin. vers. prima est conclusio. de consuetud. dum enim Dd. potestatem limitandi Leges divinas Majestati concedunt, id semper addunt, si causâ probabilis id exigat. Gratian. in c. dispensationes. 16. & c. tali. 17. 1. q. 7. Soto. 1. de just. & jur. q. 7. art. 3. gl. in l. fin. C. si contr. jus Myns. 5. obs. 97. Arnis. lib. 2. de Majest. c. 3. num. 5. atque sic ex sententia Canonistarum Pontifici potestatem declarandi, non vero dispensandi de eo relinquant. vid. gl. in c. non est. verb. auctoritate de vot. gl. in c. quanto. verb. absolvi. de jurejur. & in c. proposuit verb. dispensare. de concess. preb. Jac. Almain. in tr. de potest. Eccles. cap. 13. Covar. de matrim. p. 2. c. 6. §. 9. n. 10. tollere tamen hoc non poterint. Injurius enim est in Deum sive Papa sive Imperator vel Princeps, qui illud in totum tollere vellet, cum inferior jura superioris violare non possit. Clem. Romani. 2. in pr. de Elect. cap. cum inferior. 16. ibique. gl. verb. ligare de Major. & obed. Declara axioma, quod intelligendum sit de ipsis principiis & genere juris naturalis, secus in speciebus: ipsum enim genus totum tolli & mutari nunquam potest. Species verò in subjectis individuis ex justa & idoneâ causâ si non funditus tolli, minui tamen & temperari potest. Menoch. 3. conf. 109. num. 105. Donell. 1. comm. jur. civil. cap. 12. pag. 29. Boccer. ad d. §. pen. Inst. de l. N. G. & C. & ibi Locam. in not. Regner. Sixtin. 2. conf. Marp. 9. n. 108. Aliter declarat Ampl. Dn. D. Biccini in præloq. rerum quotid. disp. 1. num. 43. ubi dicit quod immutabilitas ista intelligenda sit de iis, quæ revera jura h. e. præcepta seu verita sunt fac. l. 7. ff. de LL. §. 10. ibi: in legis necessitatem. Inst. de te-
stam. ordin. non verò de iis, quæ perinde seu permilla

permissa & libera sunt, hæc enim mutari & alio modo per Legislatorem constitui, ideoque prohiberi vel in necessitatem quandam redigi posse exemplum manifestum venationis subditis interdictæ & alia multa ostendunt. vid. & C. Arg. lib. 41. tit. 1. th. 12. num. 3.

VI.

Non omne, quod rationem naturalem habet, juris est naturalis, nisi suam quoque formam & esse ab eo jure habeat. l. jus civile 6. l. omnes populi. ff. de just. & jur. Gœdd. 2. conf. Marp. 28. numer. 15.

VII.

Jus gentium factio Principis est potentius. arg. l. sunt quidam. 17. ff. de pæn. Dd. in l. Gallus. §. quid si tantum. ff. de liber. & posthum. Decian. resp. 123. num. 73. Curt. sen. 1. conf. 56. num. 8. per §. naturalia. Inst. de I. N. G. C. Idemque etiam dicitur esse dignius, prout ex ordine rubricæ probat Ludov. Gomez. ad §. superest. Inst. de action. num. 41. vid. Regn. Sixtin. 2. conf. Marpurg. 14. num. 110.

CAP. CXXXIV.

De Jure Canonico.

Axioma I.

Quoties jus Canonicum non probatur esse receptum, toties præsumitur rejectum.

Ratio: quia in certis materiis saltem receptum est, (1.) in matrimonialibus, (2.) in materiâ præscriptionum quoad bonam fidem, (3.) in Juramentis, (4.) in Processu. In aliis ergo causis idem alleganti incumbit probatio.

Limita, ut procedat in terris protestantium.

II.

Quoties alterutro Jure quid clarè decusum, quod in altero est controversum, toties in utroque foro illius juris decisio est sequenda, quæ clara. vid. Rittershus. de different. Jur. Civil. & Canon. in fin. præm.

Limita: nisi juris dubii certa decisio moribus recepta; illa enim interpretatio, quæ ex consuetudine dependet, vim legis habet l. 37. ff. de LL.

III.

Quoties Jus Canonicum & Civile sibi contradicunt, toties Jus Civile sequendum in foro Imperii, Jus Canonicum in terris Ecclesiæ.

Declara: ut per terras Ecclesiæ intelligantur illæ, quæ Pontifici etiam in secularibus sunt subiectæ, in his enim solis procedit hoc axioma, si quæstio incidat de negotio Civili. Nam in negotiis Ecclesiasticis etiam in terris Imperii Jus Canonicum præfertur, nisi quæ religioni Protestantium adversetur.

IV.

In dubio illa sententia admittenda, quæ Jus Civile & Canonicum ad concordiam reducit.

CAP. CXXXV.

Jus Civile.

Axioma I.

Jus civile est mutabile. §. naturalia. Inst. de N. G. C. quod tum novo contrario jure civili tolli & abrogari, tum ratione juris civilis in subiectis negotiis corrumpi potest. §. ult. Instit. de legit. agnat. tutel. Bocer. in Comment. ad d. §. naturalia. n. 5. Jus enim hoc consistit in arbitrio Principis. Bartolus in l. fin. 9. Cod. sed rescind. non poss. Felinus in cap. quæ in Ecclesia. num. 48. & Andr. ab Exea. num. 147. de pact. Mynt. 5. observ. 97. Arnif. 1. de Majest. cap. 3. num. 7. id quod reprehensibile judicari non debet, quippe cum non ut res divinæ perfectissimæ sunt, sic & humani juris conditio, quæ semper in infinitum decurrit, & nihil in eo est, quod perpetuò stare possit, eo quod multas formas edere natura novas deperet, l. 2. §. sed quia 18. C. de vet. jur. enud. & Novell. 74. in princ. diversique eventus diversâ gignant consilia & remedia suggerant, l. 1. in princ. ff. de ventr. inspic. meritoque ob evidentem novam civium utilitatem & novum jus condatur, l. 2. ff. de const. Princ. & §. 1. ibi utilissimum. Instit. de Codicill.

II.

De jure civili quando quid definitum est, non autem de jure Canonico, standum est juri civili, etiam in foro Canonico, cap. 1. de oper. nov. num. Barbat. in extravag. ad reprimendum verb. per editum. num. 2. Socinus sen. conf. 33. col. 6. lib. 1. Nevizan. lib. 2. sylb. Nupt. num. 69. quia Canones non dedignantur sacras Leges imitari, d. c. 1. de op. nov. nunc. c. super specul. 28. de privileg. unde & opera danda, ut jus Canonicum cum jure civili quoad id fieri potest concilietur, cap. cum expediat 29. de Elect. in 6. Regner. Sixtin. 2. conf. Marp. 9. num. 8.

Quod Axioma intellige maximè procedere, quando differentia ratio assignari inter jus utrumque non possit, alias enim secus erit. Dec. in l. edita. n. 1. C. de edend. Rebuff. in tract. de nominat. quæst. 5. Principali. num. 16. Menoch. 2. arbit. jud. cas. 185. n. 12. Hinc vice versa quando quid de jure civili sit dubium, quod definitum de jure Canonico, sequendam esse decisionem Juris Canonici in utroque foro, tam seculari quam Ecclesiastico, post gloss. in cap. per venerabilem §. rationibus. verb. venies, qui fil. sint legit. per c. 1. & 2. de jurejur. in 6. tradunt Wesenb. 1. conf. 1. num. 20. Blanc. de compromiss. quæst. 2. num. 47. Corfet. indag. lib. 2. cap. 6. Gail. 2. observ. 121. n. 5. Vult. 3. Confil. Marpurg. 29. num. 59. Mynt. 1. observ. 41. quocirca Jus Canonicum quoad ea, quæ immediatè sunt spiritualia, & ad sui defensionem spectant, non autem quod temporalia, quæ ex spiritualibus proveniunt, si Jus ipsum Cæsareum aliter de iis statuatur, observandum esse respondit Menoch. conf. 580. num. 5. & 6. inde videmus in contrahendis matrimoniis sæpe gradus computari secundum Jus Canonicum, cum tamen computatio ea quoad successionem non attendatur, procedere & in legitimatione per subsequens matrimonium, quoad filiorum legitimationem, non verò quoad successionem, refert Menoch. d. loc. ubi vid.

III. Quod